

які виникають між ними, не дає змоги використовувати такий підхід до оцінки економічної ефективності.

У наш час найкомплекснішим і найзагальнішим підходом до питання визначення поняття ефективність є погляд В. Парето. За цим підходом, «економічна ефективність» означає такий стан справ, за якого неможливо здійснити заміни, яка б краще задовольняла бажання однієї людини, не завдаючи при цьому збитку та шкоди бажанням іншої [5]. Такий підхід поєднує в собі окремі елементи та характеристики поняття економічної ефективності. Основною його рисою, що дає змогу застосовувати його для універсального аналізу, – є врахування не тільки ринкової ефективності, а й ефективності суспільної. А отже, враховане діалектичне підґрунтя функціонування суспільної системи, що робить це визначення універсальним.

Список використаних джерел

1. *Гончарук А.Г.* Эффективность экономики Украины: анализ и прогнозирование: [монография] / Анатолий Григорьевич Гончарук. – Одесса: Астропринт, 2005. – 332 с.
2. *Leibenstein H.* Allocative Efficiency and X-Efficiency // *The American Economic Review*, 56 (1966). – PP. 392–415.
3. *Самуельсон Пол А., Нордгауз Вільям Д.* Мікроекономіка/пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 676 с. – С. 58.
4. *Выварец А.Д.* Эффективность производства: теория, методология и методика оценки / А.Д. Выварец, Л.В. Дистергефт // *Экономическая эффективность: теория, методология, практика* : сб. научн. стат. – Екатеринбург : Изд-во "УГТУ", 2000. – С. 323.
5. *Парето В.* Трансформация демократии [Текст] / пер. с итал. М. Юсим. — М.: Изд. дом «Территория будущего», 2011. – 208 с.

Радіонова А. С.

Аспірантка,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ СПІЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ В УКРАЇНІ

Динамічний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) призводить до їх поширення практично у всіх сферах людсь-

кої діяльності. Зокрема, на сьогодні не можна знайти молодій людини, котра б не користувалася мобільним зв'язком і послугами інтернет-сервісів, які стали невід'ємним атрибутом постіндустріального суспільства. В економічній науці ще не встигли сформулювати остаточні визначення понять «інформаційна економіка», «електронна економіка», «Інтернет-економіка» та встановити чітке розмежування (чи повне ототожнення) між ними, як їх реалії додають нове явище – «економіку спільного споживання» (sharing economy, gig economy, collaborative consumption), що стає предметом міждисциплінарних досліджень як процес раціонального споживання благ, зміни системи цінностей індивідів і феномену підвищення глобальної взаємодовіри.

Чіткого тлумачення поняття «економіка спільного споживання» (економіка спільного користування, економіка спільної участі) не існує, проте в загальному розумінні воно означає систему відносин між індивідами, рідше організаціями, що ґрунтується на розподілі доступу до продуктів, ресурсів і послуг, проте може включати виробництво, поширення, торгівлю, оренду та споживання цих благ для отримання матеріальної чи соціальної вигоди на умовах співпраці, довіри, відсутності посередників. Її виникнення у світі пов'язують з реакцією суспільства на кризу 2008–2009 рр., зростаючим населенням на планеті, екологічними аспектами, а також зміною системи цінностей людини. Поширення цієї економіки стало можливим у багатьох країнах саме завдяки розвитку ІКТ, відповідних електронних платформ, соціальних мереж і мобільних додатків, що пришвидшують обмін інформацією між учасниками, а також реалізації ідеології win-win (виграють обидві сторони) та принципу peer-to-peer (рівний рівному).

Детально концепція економіки спільного споживання була розроблена Р. Боцман і Р. Роджерсом у їх спільній книзі «What's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption» у 2009 р. як альтернатива господарюванню в умовах кризи. Ідеологи спільного споживання вважають цю концепцію реалізації ринкових відносин одним із шляхів скорочення економічної нерівності серед населення в умовах нестабільності і зростаючого безробіття, можливістю самозайнятості, розумним розпорядженням власним часом і перспективою додаткового заробітку для виконавців та економії для замовників або покупців.

На сьогодні розміри «шерингової економіки» в Європі перевищують мільярди доларів. В останні роки вона набирає обертів і в Україні, проте успішне функціонування української платформи сприяє її поглиннанню світовою компанією (наприклад, компанія «Подорожники» була придбана BlaBlaCar у 2014 р., того ж року і дошка оголошень Slando перетворилася на суб-проект «OLX» холдингу Naspers). Економіка спільного споживання представлена галузями: короткотермінова оренда житла по всьому світу (Airbnb), надання транспортних послуг (Uber), прокат автомобілів, сервіс спільних поїздок (BlaBlaCar), оренда інструменту та інших речей, продаж та обмін непотрібних або невживаних речей (Ebay, Amazon, OLX, Плюшкін), надання послуг (Taskrabbit, Kabanchik), пошук віддаленої роботи (Freelance), виробництво та продаж індивідуальних і раритетних речей (Etsy, Crafta), краудфандинг (спільне фінансування проєктів, стартапів, підприємств), сервіси знижок, інтернет-аукціони, спільне користування лабораторіями тощо.

З точки зору учасників економіка спільної участі відкриває ряд перспектив і пропонує низку переваг у реалізації нової системи цінностей творчої та креативної особистості: неповний і гнучкий графік роботи, індивідуальні місце та темпи роботи (проте може мати місце нерівномірність завантаження замовленнями, відтак – нестабільність доходу), економія у споживанні та подорожуванні, перетворення власних пасивів у активи, додатковий заробіток тощо.

Безумовно поширення шерингових платформ в Україні має позитивне значення для повнішого та раціональнішого задоволення потреб, збереження довкілля, дистанційної зайнятості та отримання додаткових доходів. Однак саме в цьому і криється загроза для національної економіки у вигляді втрат до бюджету: виникає проблема обліку та оподаткування цих додаткових доходів, якщо розрахунок здійснюється готівкою, переливанню частини грошей у тінь, відсутності реальних механізмів відслідковування потоку грошей.

Іншою проблемою уже законодавчо-інституційного рівня стають умови праці, офіційне працевлаштування учасників і гарантування якості отриманих товарів і послуг, платформи знімають з себе зобов'язання слідувати за цим, наголошуючи на своїй виключній ролі посередника та перекладаючи відповідальність на виконавців і продавців. Єдине, що можуть забезпечити шерингові платформи, — перевірка зареєстрованих учасників, надання ними детальної інформа-

ції про себе та формування двосторонньої рейтингової системи їх оцінки (за балами та відгуками). Крім того, невирішеною залишається позиція влади щодо надання окремих видів послуг (оренда житла, ліцензування послуг транспортних перевезень), а саме дозволи, офіційне оформлення договору, страхування майна тощо.

Недосконалим, а то і взагалі відсутнім, залишається статистичний облік розмірів даного сектору економіки та врахування його впливу на реальну економіку, розміри ВВП країни, рівень зайнятості тощо.

Однозначно економіка спільної участі набуватиме подальшого поширення як і в усьому світі, так і в Україні. Розміри та темпи зростання залежатимуть у більшій мірі від довіри населення, зміни системи цінностей, збільшення користувачів мережею Інтернет. Проте вже на цьому етапі варто залучити інертні українські державні інститути для забезпечення цієї діяльності нормативною базою функціонування, розподілу зобов'язань, прав і відповідальності, формами статистичної звітності про опосередковані відносини між учасниками.

Список використаних джерел

1. Андрусак А. Вигідно поділилися: що таке шерингова економіка по-українськи / Андрусак А., Ормоцадзе М. // Forbes Україна від 7 квітня 2016 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/business/1412542-vigidno-podililisa-shcho-take-sheringova-ekonomika-po-ukrayinski>

2. Sharing economy: тисяча можливостей для одного человека / Спецпроект // Економічна правда від 17 жовтня 2016 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/rus/sharing/>

Петренко Н.В.

Аспірант,

Київський національний торговельно-економічний
університет, м.Київ

ЕКОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ, ЯК ЗАГРОЗІ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Явище корупції складне і багатогранне як за характером проявів, так і за факторами детермінації. Проблема корупції носить системний характер і вимагає прийняття адекватної системної відповіді. А це, в свою чергу, передбачає, що до складу інструментів протидії корупційній загрози національній безпеці повинні бути включені за-